

Bilaga 1: Att finna och utvärdera investeringsalternativ

Järnvägen är ett system med många inneboende beroenden. Dessa beroenden leder ofta till "friktion" mellan olika tåg som trafikerar samma sträcka genom tåglägeskonflikter.

Dessa löses med fördröjningstid i tidtabellen (engelska: scheduled delay), vilket sänker medelhastigheten för tågen, konsumerar kapacitet och ökar störningskänslighet en. Fenomenet är särskilt uttalat på de hårdast trafikerade sträckorna och utgör en tydlig indikator på att kapacitetshöjande investeringar kan vara lönsamma just här.

Att räkna fram systemeffekten av alternativa åtgärder i järnvägsinfrastrukturen är generellt sett svårt. Samtidigt är mängden möjliga åtgärder och kombinationer av åtgärder i det närmaste oändligt. En systematisk och objektiv investeringsplanering kräver likafullt att många alternativ utvärderas och jämförs.

Därför har Green Cargo tagit initiativ till ett alternativt sätt att söka och värdera möjliga järnvägsinvesteringar:

1. Identifiera befintliga brister, det vill säga sträckor med:
 - Många tåg
 - Många konflikter mellan sökta tåglägen
 - Stor andel belagd tid, det vill säga begränsade möjligheter att lösa ut tåglägeskonflikterna utan stora tidstillägg för tågen
2. Lista möjliga åtgärder och kombinationer av dessa. Det kan typiskt handla om 1 000 – 100 000 åtgärds kombinationer per stråk
3. Skatta effekten av varje åtgärd och åtgärds kombination:
 - Kapacitetsökning (antal tåg)
 - Res- och transporttidsminskningar (minskning av fördröjningstiden)
 - Ökning av tillförlitligheten

Det första steget är i princip redan genomfört i och med arbetet med remissvaret till den nationella planen. Metodiken har använts för att finna de största bristerna och både metod och resultat beskrivs närmare i remissvarets huvudtext.

I de kommande stegen avser vi att gå vidare med att lista möjliga åtgärder och beräkna effekten av dessa. På så sätt fås ett brett beslutsunderlag och viktiga input till kommande utredningssteg.

Metodiken är också en bra förberedelse inför kommande tågplanearbete enligt TTR-processen där tåglägen ska förplaneras. Genom ett systematiskt sökande efter attraktiva tidtabellsstrukturer skapas kunskap som är värdefull även här.